

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 3. Quid præterea notandum sit circa potestatem ferendi censuras.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

- «superiori ecclesiastico, potest ferri censura, quia
 «subjectio & jurisdictio sunt correlativa. *Laym.*
 «cap. 3. *Unde resolves,*
 «I. Non baptizati non incurrunt censuras, si
 «ceteri sint catechumeni: nec mortui; quia non
 «subiunguntur jurisdictioni Ecclesie. Nec refert, quid
 «quandoque mortui dicantur excommunicari,
 «non enim de novo ligantur, sed excommuni-
 «catio prior tantum declaratur, ac vivis prohibe-
 «betur, ne cum iis agant, orando pro illis, sepe-
 «liendo, &c. Similiter dicuntur absolvi ab ex-
 «communicatione, quando sepultura & oratio-
 «nes publicae pro illis permittuntur. *Laym. l. c.*
 «II. Advenae & peregrini brevi tempore ab-
 «senti commorantes, non ligantur censuris loci
 «eorum, generali sententia aut statuto decretis,
 «quia non sunt subditi, *Laym. n. 5.*
 «III. Et si subditi extra suam dioecesim (vel in
 «loco dioecesis exempto) delinquentes contra
 «legem sui Episcopi non incurrant censuram.
 «Superior tamen saltem regularis potest suis
 «subditos, ubicunque existant, per particularis
 «sententiam censuris innodare. *Vid. Laym. l. c.*
 «IV. Heretici, apostatae & schismatici possunt
 «affici censuris, quia per Baptismum sunt sub-
 «diti Ecclesie. *Vid. Laym. l. c.*
 «V. Solus Papa non potest incurrere cen-
 «suram, quia nulli est subiectus, *Bon. l. 6.*

A D D E N D A.

13. **Q**uest. 3. *Quid praeterea notandum sit circa po-
 «tatem ferendi censuras. R. S. 1. Ante omnia
 «pro hoc & sequenti dubio notanda sunt verba
 «Trid. sess. 25. c. 3. De reform. Quamvis excommuni-*

nicationis gladius nervus sit ecclesiastica disciplina, &
 ad continentos in officio populos valde salutaris, sobrie
 tamen magnaue circumspectione exercendus est; cum
 experientia doceat, si temere aut levibus ex rebus incu-
 ratur, magis contemni, quam formidari, & permi-
 cium potius parere, quam salutem. Quapropter excom-
 municationis illae, quae monitionibus praemissis ad finem
 revelationis, ut ajunt, aut pro deperditis seu subtractis
 rebus ferri solent, à nemine prorsus, praeterquam ab
 Episcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re
 non vulgari, causaque diligenter ac magna maturitate
 per Episcopum examinata, quae ejus animum moveat,
 nec ad eas concedendas cujusvis secularis, etiam Magi-
 stratus, auctoritate adducatur; sed totum hoc in ejus ar-
 bitrio & conscientia sit positum, quando ipse pro re, loco,
 persona, aut tempore eas decernendas esse judicaverit. In
 causis vero judicialibus mandatur omnibus Judicibus ec-
 clesiasticis cujuscumque dignitatis existant, ut quando-
 cumque executio realis vel personalis in qualibet parte ju-
 dicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant
 se tam in procedendo quam definiendo à censuris ecclesia-
 sticis seu interdicto; sed liceat eis, si expedire videbitur,
 in causis civilibus ad forum ecclesiasticum quomodolibet
 pertinentibus contra quoscunque, etiam laicos, per mul-
 ctas pecuniarias, quae locis piis ibi existentibus, eo ipso,
 quod exactae fuerint, assignentur; seu per captionem pi-
 gnorum personarumque distinctionem per suos proprios
 aut alienos executores faciendam, sive etiam per priva-
 tionem Beneficiorum aliaque Juris remedia procedere &
 causas definire. Quod si executio realis vel personalis ad-
 versus reos hac ratione fieri non poterit, sitque erga Judi-
 cem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone,
 arbitrio suo, praeter alias penas ferire poterit. In causis
 quoque criminalibus, ubi executio realis vel personalis,
 ut supra, fieri poterit, erit à censuris abstinendum; sed si
 dicta

or.
 lii
 dix
 VIII

dicta executioni facile locus esse non possit, licet hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen de illius qualitas, precedente binâ saltem monitione etiam edictum id postulet. Nefas autem sit seculari Magistratui prohibere ecclesiastico Judici, ne quem communicet, aut mandare, ut latam excommunicationem revocet, sub pretextu, quod contenta in prefato decreto non sint observata, cum non ad seculares ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. Excommunicatus vero quicumque, si post legitimas monitiones non repuerit, non solum ad Sacramenta & communionem sacrosacramentali ac familiaritatem non recipiatur, sed si obdurato animum censuris annexus in illis per annum inforderit, contra eum, tanquam de heresi suspectum, procedi potest.

19. §. 2. Avila, Cón. Engel in Jus canon. l. 5. t. 1. n. 15. & alii putant tæminam Jure divino incapacem ferendæ censuræ, quia claves Ecclesiæ nulli fœminæ sunt concessæ, sed soli Petro Apostolis & eorum successoribus, è contrâ Sanch. Laym. Castrop. p. 4. n. 5. aliique cum Xim. n. 1654. probabilius dicunt incapacem esse ecclesiastico tantum, ideóque illi communicari posse, quia potestas ferendi censuras, licet spiritualis sit, non est potestas Ordinis, cum excommunicationis sententia à Papa communicari possit, etiam laico; non est autem ratio dicendi, quod nulli potestas spiritualis conferri possit fœminæ, quæ potestatem habeant ex privilegio conferendi censuras & instituendi. Potest itaque fœminæ habere clavem jurisdictionis, quamvis non Ordinis: Atque sic solvitur ratio in oppositum. Potest tamen potestatem ferendi censuram nec fœminæ nec laico nec Capitulo ex majore parte committente laicis committere potest Episcopus, qui Canon. Cap. Decernimus, De judiciis, qui est

pra Episcopos, id prohibet. Probabilius etiam videtur, quod non baptizatus nequidem à Papa delegari possit ad ferendam censuram, quia cum non sit membrum Ecclesiae, nihil ad Ecclesiam propriè pertinens ei committi potest, *Krim. n. 1655.*

§. 3. Nemo potest censuram ferre per modum iudicii in causa propria, quia nemo in causa propria est Iudex, posset tamen fieri etiam per modum iudicii, si causa esset ita manifesta, ut nec negari posset, nec opus esset examinari, uti & semper fieri potest per modum iustae defensionis, sicuti enim vis vi repelli potest, ita licitum est injustum invasorem per censuram ab injuria arcere, *Diana, Krim. n. 1644. & alii.*

§. 4. Parochus, cum non habeat jurisdictionem externam, neque jus citandi, nequidem potest ex officio declarare, v. g. aliquem esse excommunicatum, nisi ipsi hoc demandetur: potest tamen ex vi latae sententiae excommunicatum prohibere ab ingressu ecclesiae, & remove à sacris, *Pirrhing. l. 1. tit. 31. n. 141. Krim. n. 1634.*

§. 5. Si Papa deprehendatur devius à fide, Concilium potest eum per censuras cogere, ut pareat, *Cap. Si Papa, Dist. 40. Leand. Krim. n. 1664.* Potestque videri *Bellarmin. De Pontificali. 2. q. 30.* fusè quaestionem illam tractans.

§. 6. Episcopus confirmatus, quamvis necdum ordinatus, potest censurare, quia censuram ferre non est actus Ordinis, sed solius jurisdictionis: Dubitatum autem est, an Episcopus existens extra suam diocesim possit subditum suum censurare; Affirmant *Sylv. Nav. Avila & alii,* si causa sit ita clara, ut ejus cognitio non requiratur, quia tum videtur cessare ratio prohibitionis;

or.
lii
dix
viii

tionis : è contrà probabiliùs negant alii cum
Delb. De immun. eccles. c. 12. dub. 6. quia quicun-
 que causa sit clara , ferre censuram est
 actus jurisdictionis contentiosæ, quam in alieno
 territorio exercere non potest, quia ibi tribunal
 non habet.

24. §. 7. Vicarium Generalem Episcopi posse sine speciali mandato ferre censuram censent *Sanch. Garc. Gutt. Gibal. Sbroz. Leuren. in Vicar. c. 147. 148. Krim. n. 1649.* contra *Ugol. Sayr.* et alios, quia hæc pertinet ad potestatem ordinariam Vicarii, qui ex *Cap. 2. De consult. in 6.* ex *Cap. Romana De appell. in 6.* facit unum tribunal cum Episcopo.
25. §. 8. Sedes vacans, sive potiùs, secundùm *de* *sta l. 6. p. 2. n. 2266.* Vicarius Capituli sede vacante potest sicut Episcopus ferre censuras, absolvi ab eis, aut delegare potestatem ordinariam absolvendi, uti sufficienter colligitur *Cap. un. De major. & obed. in 6. & ex Trid. sess. 24. c. 16. De reform.* ac pluribus videri potest apud *Leurenium* in *Vicario q. 475. 476. 576. Less. in Auctar. v. Absolutio. Casu 10.*
26. §. 9. Clericus conjugatus non potest ferre censuras, nisi separatus à conjuge unica, & edito utrimque voto talis castitatis.
27. §. 10. Superior ipse existens in censura & mandatus, censurare non potest, nec alteri potestatem delegare, saltem re integrâ, quia jurisdictionis ejus est suspensa, *Krimer à n. 1639.*
28. §. 11. Jurisdictio Superiorum religiosorum saltem eorum, qui specialia territoria non habent, non est conclusa certis finibus territoriorum, sed possunt sibi subditos citare, censurare, capere, ubicunque sint, & nemine impedi-

rato, uti habent Jura & communis cum *Deld.*
dub. 5. f. 2. n. 21.

Q. 4. Quid addendum sit circa illos, in quos fertur
censura. R. S. 1. Archi-Episcopus ferre non po-
test censuras in subditum Episcopi Suffraganei,
nisi visitet actu, vel ad ipsum devolvatur causa
per appellationem, Cap. *Venerabilibus* 7. De sent.
excomm. in 6. *Côn. Krim.* n. 1629.

30.

§. 2. Episcopi, quamvis procedant ut dele-
gati Papæ, item Nuntii Apostolici, legati à late-
re non possunt contra Religiosos exemptos ferre
censuras, nisi id in specie concessum sit illis, *Pel-*
liz. De Regul. tr. 7. c. 1. n. 52. *Krim.* n. 1681. ex
Bullis apud *Rodriq.* tom. 2. qq. Reg. q. 59. a. 5. No-
tat tamen *Pelliz.* n. 56. si censura feratur contra
personas ecclesiasticas à Jure communi per Con-
stitutionem Papæ, aut statuta Nuntiorum Apo-
stolicorum, sub nomine personæ ecclesiasticæ
comprehendi Religiosos etiam laicos & Monia-
les. Addit *Sanch.* in *conf.* l. 6. c. 9. d. 1. à nu. 28.
etiam *Covarr.* & *Henriq.* si Episcopus processerit
per censuram, etiam bonâ fide, contra exem-
ptum, id esse invalidum ipso Jure, in utroque
foro, quia hic est clausula irritans, Possent tamen
Ordinarius denunciare aliquem esse ipso Jure &
facto excommunicatum ob delictum noto-
rium, quia denunciatio nil addit, & in notoriis
non requiritur cognitio judicialis, *Pignat.* tom. 7.
conf. 10. tom. 8. *conf.* 125. De *Luca* in *miscell.*
eccl. disc. 14. Videri potest De *Luca* ibidem &
Krim. n. 1684. & maximè *Pignat.* tom. 7. con-
sult. 44. à n. 14. ubi de hac potestate Episcopi
contra Religiosos multa habent.

31.

§. 3. Episcopus potest subditum suum extra
diocesim existentem ligare censura, quando res
est

or.
lii
dix
VII